

Приклад екзаменаційного білету:

1. У чому полягає особливість політики порівняно із іншими соціальними інститутами?
10 балів
2. Чи залишиться вірною теза «влада – центральний елемент організації суспільства», якщо термін «влада» замінити на «вплив» чи «панування»? 10 балів
3. ТЕСТ (20 балів)

Критерії оцінювання екзаменаційної роботи

<i>Високий рівень</i> 8 - 10 балів	- відповідь характеризується: повними і глибокими знаннями з предмету; вільним володінням спеціальною термінологією; творчим креативним підходом.
<i>Середній рівень</i> 4 - 7 балів	- відповідь характеризується: повними і глибокими знаннями з предмету; вільним володінням термінами, поняттями; допущенням неточностей у викладі матеріалу; помилками при відповідях на питання.
<i>Низький рівень</i> 1-3 балів	- відповідь характеризується: слабким знанням теоретичного матеріалу; допущенням деяких помилок у відповідях на питання.
<i>Незадовільний рівень</i> 0 балів	- відповідь характеризується: дуже слабким знанням теоретичного матеріалу; допущенням грубих помилок у відповідях на питання.

Примітка. Виконання студентом екзаменаційної підсумкової роботи є необхідною умовою складання екзамену.

Методичні рекомендації з виконання екзаменаційної роботи

Для отримання найвищої оцінки необхідно поєднати:

- коректне та послідовне використання матеріалів лекцій та першоджерел у відповіді – при використанні основних понять курсу (політика, влада, вплив тощо), визначенні соціально-політичних явищ та структур, аналізі соціально-політичних процесів, прогнозуванні політичних подій та експертизі соціально-політичних взаємодій;
- критичне переосмислення окремих тез із матеріалів лекцій та першоджерел у відповіді – при виявленні недосконалості понять, концепцій, схем та моделей, що використані в курсі;
- прозоре та аргументоване висвітлення авторської позиції – у порівнянні різних визначень основних понять курсу, при аналізі соціально-політичних процесів, прогнозуванні соціально-політичних подій та експертизі соціально-політичних взаємодій;
- використання самостійних прикладів, що не наводились в лекційному матеріалі та/або першоджерелах і максимально чітко ілюструють позицію автора – для демонстрації навичок експертизи владних стратегій, соціальних факторів політичних процесів, впливу політичних подій на соціальні структури та навпаки.

Для отримання мінімально необхідної оцінки необхідно:

- коректне та послідовне використання матеріалів лекцій та/або першоджерел у відповіді – використанні основних понять курсу (політика, влада, вплив тощо), визначенні соціально-політичних явищ та структур, аналізі соціально-політичних процесів, прогнозуванні політичних подій та експертизі соціально-політичних взаємодій;
- використання прикладів, що чітко ілюструють позицію автора – для демонстрації навичок експертизи владних стратегій, соціальних факторів політичних процесів, впливу політичних подій на соціальні структури та навпаки;
- самостійне викладення думок у відповіді (без елементів академічної недоброчесності).

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Виникнення та інституціоналізація політичної соціології як науки.
2. Проблема предмету політичної соціології. Міждисциплінарний характер науки.
3. Особливості розвитку політичної соціології в дорадянський період.
4. Особливості розвитку політичної соціології в радянський і пострадянський періоди.
5. Особливості підходу Маркса до пояснення політичних явищ.
6. Особливості веберівського підходу до розуміння політичних явищ.

7. Теоретичний внесок представників неомарксизму в розуміння політики.
8. Структурний функціоналізм про сутність політики та її ролі у функціонуванні суспільства.
9. Інтерпретація сутності політики представниками конфліктної парадигми.
10. Основні парадокси соціально-політичного розвитку сучасного світу.
11. С. Хантінгтон про трьох хвилях демократизації. Проблеми розвитку демократії в сучасному світі.
12. Особливості демократичного процесу в Східній Європі і українському суспільстві.
13. Основні підходи до вимірювання демократії, які використовуються в дослідницькій програмі «Барометр нових демократій».
14. Г.Тернборн про основні хвилі глобалізації. Загальна характеристика сучасного процесу глобалізації і його впливу на реструктурування політичного світу.
15. Поняття дополітичного і політичного суспільств: версія Аристотеля.
16. Політичне як вища форма соціального: версія Гоббса.
17. Співвідношення явищ політики, влади і держави: основні інтерпретації
18. Влада як центральний елемент організованого суспільства. Універсальні підстави влади.
19. Різновиди і особливості концепцій «примусу» в інтерпретації явища влади.
20. Різновиди і особливості концепцій «інтересу» в інтерпретації явища влади.
21. Особливості концепцій «ціннісного згоди» в інтерпретації явища влади.
22. Сутність і структура владних відносин: підхід Вебера.
23. Політична влада: типології суб'єктів.
24. Соціальна проблема і фактори ерозії влади.
25. Легітимність влади: сутність, способи досягнення.
26. Легітимність влади: соціологічні методи вивчення.
27. Основні показники легітимності влади.
28. Поняття політичної довіри: соціологічні підходи до вимірювання.
29. Проблема довіри до політичних інститутів і режиму: особливості прояву в пострадянській Україні та в країнах з розвинутою демократією.
30. П.Бурдьє про специфіку політичного поля. Характеристика політичного капіталу і проблема політичного позиціонування.
31. М. Вебер про якостях, необхідних політику-професіоналу.
32. Поняття і фактори політичної стратифікації.
33. Характеристика елітистських моделі політичної стратифікації суспільства.
34. Характеристика плюралістичної моделі політичної стратифікації суспільства.
35. Характеристика стратифікаційної моделі демократичного елітизму.
36. Роль нових соціальних рухів і популістських лідерів в плюралізацію політичного простору.
37. Дослідницькі методології у визначенні меж і структури правлячого класу, еліт.
38. Теоретичний внесок Г.Моски в розуміння специфіки правлячого класу.
39. Роль «залізного закону олігархії» (Р. Міхельс) в розумінні організаційних тенденцій політичного процесу.
40. Трансформація правлячого класу і формування «нової еліти» в пострадянській Україні.
41. Поняття, функції сучасних політичних партій. Класифікації політичних партій.
42. Партії як виразники соціальних розколів. Особливості процесу партійної інституціоналізації в сучасній Україні.
43. Поняття і типологія політичних культур: версія Г.Алмонда і С. Верба.
44. Політична культура громадянського типу: основні показники, специфіка прояву, зв'язок з демократичним режимом.
45. Сутність і типи соціальної дії: інтерпретація М. Вебера.
46. Політична участь як вираження ставлення до влади: поняття і основні соціологічні показники.
47. Соціологічні шкали для вимірювання ступеня залученості в політику.
48. Інтерес до політики: форми вияву, соціологічні показники. Динаміка рівня інтересу до політики в Україні.
49. Політична активність: форми, фактори і особливості прояву в Україні.

50. Залучення до політики: інтерпретація в рамках геодемографічної парадигми.
51. Особистісні чинники політичної участі: інтерпретація психологічної парадигми.
52. Вплив соціалізації на формування політичної (партійної) ідентифікації.
53. Концепція «соціальних розколів»: пояснення політичної участі.
54. Особливості моделей «раціонального вибору» в поясненні політичної участі.
55. Концепція «домінантною ідеології»: пояснення політичного вибору.
56. Сутність, структура та основні типи політичних культур: концепція Г.Алмонда і С. Верба.
57. Політична культура громадянського типу: основні цінності і вплив на політичну систему.
58. Особливості політичної культури пострадянського українського суспільства.